

Mgr. Alena Hanáková
ministrýně kultury

V Praze dne 7. března 2013
Č.j.: MK 12643/2013 OLP
Vyřizuje: JUDr. P. Strupek

Rozhodnutí

Podle ustanovení § 152 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění (dále též „správní řád“), na základě rozkladu ze dne 11. 12. 2012, který dne 12. 12. 2012 podal přípravný výbor Ukrajinské pravověrné řecko-katolické církve, ve složení Stanislav Cigánek, trvale bytem

přezkoumala rozhodnutí Ministerstva kultury č.j. MK 76293/2012 OC ze dne 30. 11. 2012 (dále též „napadené rozhodnutí“), kterým jako ústřední orgán státní správy pro věci církví a náboženských společností, určený zákonem č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), rozhodlo v řízení o návrhu navrhovatele na registraci církve a náboženské společnosti Ukrajinské pravověrné řecko-katolické církve (dále též „UPŘKC“) podle ustanovení § 14 odst. 3 zákona a podle ustanovení § 67 správního řádu tak, že registrace Ukrajinské pravověrné řecko-katolické církve se zamítá. Ve smyslu § 27 odst. 1 písm. a) správního řádu je účastníkem řízení navrhovatel a dále podle § 27 odst. 2 správního řádu je účastníkem řízení Církev řeckokatolická, IČ: 73632465, se sídlem Haštalské náměstí 789/4, 110 00 Praha 1. Podle ustanovení § 152 odst. 4 a § 90 odst. 1 písm. b) správního řádu jsem na základě návrhu rozkladové komise, ustavené podle § 152 odst. 3 správního řádu, rozhodla

takto:

**rozkladem napadené rozhodnutí Ministerstva kultury
č.j. MK 76293/2012 OC ze dne 30. 11. 2012
zrušuje a vše se vrací
Ministerstvu kultury k novému projednání.**

Odůvodnění:

Rozkladem podaným v zákonné lhůtě se navrhovatel domáhá změny napadeného rozhodnutí tak, že se vyhovuje jeho návrhu a UPŘKC se registruje.

Ze správního spisu byly zjištěny následující podstatné skutečnosti:

Ministerstvo kultury (dále též „ministerstvo“) obdrželo dne 25. 5. 2011 návrh na registraci ÚPŘKC a dle § 47 správního řádu téhož dne v této věci zahájilo řízení.

Ministerstvo jako registrující orgán posuzovalo skutečnosti rozhodné pro registraci církve dle § 3, § 5, § 10 a § 14 odst. 1 zákona. Ministerstvo shledalo, že návrh na registraci podaly v souladu se zákonem tři fyzické osoby (přípravný výbor), které dosáhly věku osmnácti let, mají způsobilost k právním úkonům a jsou občany České republiky nebo cizinci s trvalým pobytem v České republice. Návrh je těmito osobami řádně podepsán a jsou uvedeny jejich osobní údaje. Předložený návrh na registraci obsahuje základní charakteristiku církve, jejího učení a poslání v souladu s ustanovením § 10 odst. 2 písm. a) zákona, dále pak zápis o založení UPŘKC v souladu s ustanovením § 10 odst. 2 písm. b) zákona.

Vzhledem k podobnosti názvu UPŘKC s již registrovanou církví a náboženskou společností – Církví řeckokatolickou, IČ: 73632465, rozhodlo ministerstvo dne 18. října 2011 o ustanovení znalce v oblasti ochranných známek, JUDr. Petra Přehnila, Ph.D., na posouzení názvu církve z hlediska zaměnitelnosti s názvem jiné již registrované církve a náboženské společnosti, popřípadě s názvem jakékoliv jiné právnické osoby. Závěry znalce v posudku zněly takto:

„Návrh na registraci církve / náboženské společnosti „Ukrajinské pravověrné řeckokatolické církve“ obsahuje název snadno zaměnitelný s názvem jiné již registrované církve a náboženské společnosti na území ČR, a to subjektu o názvu „Církev řeckokatolická“. ...Skutkovým faktem dle znalce je že užití zaměnitelného názvu může být parazitováním na pověsti, nanejvýš v případě, že historicky je pověst Církve řeckokatolické bohatě dokumentována a zjištělná, existuje, její činy jsou v dějinách známy a ověřitelné. V případě předloženého názvu Ukrajinská pravověrná řecko-katolická církev tato možnost „ověření pověsti označení a služeb pod ním nabízených“ chybí a její pověst bude vždy drtivou většinou spotřebitelů vnímána jako pověst instituce navazující, konající se souhlasem původního uživatele názvu Církev řeckokatolická.“

Na základě svých zjištění znalec konstatoval, že „uvedená a popsaná zaměnitelnost názvů církvi a náboženských společností v ČR je potenciálně nebezpečná pro jakoukoliv jinou registrovanou církev a náboženskou společnost na území ČR tím, že může klamat spotřebitele v přesném určení subjektu a jeho poslání a v určení provozovaných služeb a může poškodit dobrou pověst církve či náboženské společnosti se starším označením – starším zaměnitelným názvem.“

Zaměnitelnost názvu UPŘKC s názvem Církve řeckokatolické konstatoval ve svém znaleckém posudku č. 1/1347/2011 ze dne 31. 1. 2012 také znalec Mgr. František Fojtík, pro oblast religionistiky: „...v případě sousloví „řeckokatolická“ se naopak domnívám, že „patří“ neoddělitelně k identitě konkrétní církve, Církve řeckokatolické a jeho užití jinou církví považuji za problematické. Tím, že registrující se Ukrajinská pravověrná řecko-katolická církev používá ve svém názvu sousloví „řecko-katolická“, tak ačkoliv je tvar sousloví mírně odlišný (pomlčka), domnívám se, že jí tímto činí zaměnitelnou s již registrovanou Církví řeckokatolickou, a to navzdory dalším dvěma přídavným jménům v názvu: Ukrajinská a pravověrná.“

Znalecký posudek Filosofické fakulty Ostravské univerzity, který byl zadán v oblasti religionistiky, se k otázce zaměnitelnosti názvu vyjádřil takto: „UPRKC se dostatečně odlišuje výrazným přívlastkem „pravověrná“ a nelze jí upřít právo se i ve svém názvu hlásit k východní feckokatolické tradici, přestože asi teprve budoucnost ukáže jakým směrem se její teologie i praxe vyvine.“

Ministerstvo se ve svém závěru ohledně možné zaměnitelnosti názvu UPRKC s Církví feckokatolickou ztotožnilo se znaleckými posudky JUDr. Přeňhla a Mgr. Fojtíka. Bylo přítom vedeno následujícími úvahami uvedenými v rozkladem napadeném rozhodnutí: „Označení „církev feckokatolická“ je obecně užíváno pro církev východního byzantského obřadu, které jsou ve společenství s římským biskupem (papežem) a tvoří část celosvětové Katolické církve. UPRKC podle svého základního dokumentu i dalších vyjádření není podřízena papeži, tudíž ji nelze označit za církev, která je ve společenství s římským biskupem. Tím se vymyká obecně chápanému významu pojmu „feckokatolická církev“. V České republice zaregistrovaná Církev feckokatolická naproti tomu pod obecně vymezení feckokatolické církve spadá. Slovo „ukrajinská“ v názvu UPRKC pak nemůže být dostatečně rozlišující, neboť i feckokatolické církve podřízené papeži používají ve svých názvech národní označení (vedle Ukrajinské feckokatolické církve, např. Bulharská feckokatolická církev, Maďarská feckokatolická církev apod.). Ani slovo „pravověrná“ v názvu pak nemůže dostatečnou odlišnost zajistit. Problematičnost zaměnitelnosti názvu UPRKC s Církví feckokatolickou umocňuje ještě fakt, že v případě UPRKC se historicky jedná o církev a náboženskou společnost, která se z Církve feckokatolické vydělila a její misijní činnost je v současnosti nastavena směrem právě ke katolíkům. V praxi se tedy jedná o dva subjekty, které spolu „soutěží“ o v podstatě totožnou skupinu lidí (věřících). Možná zaměnitelnost se zaregistrovanou Církví feckokatolickou nebo vyvolání dojmu, že v případě UPRKC se jedná o jinou feckokatolickou církev, která je podřízena římskému biskupovi, je tedy poměrně akutní. To konstatuje i posudek znalce Mgr. Fojtíka:

„Ani toto rozlišení (použití slova „pravověrný“ – pozn. ministerstva) ale nic nemění na praktické zkušenosti, dle které samotní věřící například z řad Ukrajinců si snadno mohou zaměnit UPRKC s oficiální Církví feckokatolickou. Při diskusi ze strany členů přípravného výboru UPRKC (otcem Václavem a paní Jeníčkovou) bylo z jejich strany připuštěno, že název církve je problematický. Otec Václav sice deklaroval, že změnitelnost je málo pravděpodobná, neboť v každé liturgii se odlišnost zmiňuje v tom smyslu, že je vzpomínána hierarchie biskupů, kterou UPRKC uznává. Nicméně vzápětí přiznává, že se stává, že věřící si nedokáží církev správně zařadit, v takovém případě je jim odlišnost vysvětlována.“

Ministerstvo k tomu v odůvodnění rozkladem napadeného rozhodnutí uvedlo, že „Z výše uvedeného tedy vyplývá možnost záměny obou církví a poškození etablované Církve feckokatolické v souvislosti s takovouto záměnou církví. V souladu s čl. 16 odst. 4 Listiny základních práv a svobod může být výkon práva na svobodný projev náboženství či víry a činnosti s tím související omezen zákonem v případech nezbytně nutných k ochraně práv a svobod druhých. Ministerstvo mimo jiné upozornilo UPRKC již ve své výzvě k doplnění návrhu na registraci církve ze dne 1. 7. 2011, č.j. MK 34454/2011 OC, že název církve se musí lišit od názvu právnické osoby, která již působí na území České republiky, nebo která již o registraci požádala (§ 10 odst. 3 písm. a) zákona). V této souvislosti tedy také ministerstvo doporučilo UPRKC zvážit, zda by nebylo vhodné název církve ještě vhodným způsobem změnit, aby nebezpečí záměny bylo vyloučeno nebo alespoň sníženo.“

V podání ze dne 29. 7. 2011, č.j. MK 39646/11 POD, UPŘKC nejprve možnost takového záměny popřela, nicméně v podání ze dne 31. 1. 2012, č.j. MK 9727/12 POD, požádala UPŘKC ministerstvo o změnu názvu na „Pravověrnou katolickou církev“. Následně dne 7. 2. 2012 však v návaznosti na zjištění nutnosti předložení nového znění základního dokumentu církve a náboženské společnosti (§ 10 odst. 3 zákona) a nových podpisových archů s předepsaným novým názvem církve a náboženské společnosti (§ 10 odst. 2 písm. c) zákona) při takovéto změně názvu registrující se církve, požádala UPŘKC o zachování původního názvu církve podáním č.j. MK 10788/12 POD. Následně na výzvu ministerstva ze dne 14. 2. 2012, č.j. MK 11610/2012 OC, o vyjádření jasného stanoviska ohledně změny názvu církve, potvrdila UPŘKC vyjádřením ze dne 28. 2. 2012, č.j. MK 14255/12 POD, že trvá na původním názvu církve, tedy „Ukrajinská pravověrná řecko-katolická církev“. Z výše uvedeného tedy dle názoru ministerstva vyplývá, že UPŘKC bylo známo riziko možných potíží v průběhu registračního řízení z důvodu možnosti zaměnitelnosti názvu církve s Církví řeckokatolickou, na které byla rovněž ze strany ministerstva upozorněna, přičemž však možnost ke změně názvu církve nevyužila.

Dne 21. 3. 2012 bylo ministerstvu zasláno podání UPŘKC, č.j. MK 18109/12 POD, obsahující rešeršní zprávu Mgr. Michaely Chytilové, českého patentového a známkového zástupce a evropského zástupce pro ochranné známky a vzory, a soudního znalce v oboru patenty a vynálezy. Předmětem rešeršní zprávy bylo prověření označení „Ukrajinská pravověrná řecko-katolická církev“ v Databázi českých národních ochranných známek, v Databázi komunitárních ochranných známek, v Databázi mezinárodně zapsaných ochranných známek s designací ČR a EU, v rejstřících ministerstva a zápisné způsobilosti označení „Ukrajinská pravověrná řecko-katolická církev“ v rámci těchto databází a rejstřiků. Ze závěru rešeršní zprávy vyplynulo, že Mgr. Chytilová ve výše uvedených databázích nenalezla žádnou shodnou nebo podobnou ochrannou známku, pouze v rejstříku ministerstva byla nalezena jedna registrovaná církev s označením Církev řeckokatolická. Mgr. Chytilová uvádí, že vzhledem k tomu, že existuje např. více pravoslavných církví nebo bratrských či evangelických církví, pak by při zaregistrování UPŘKC jako církve ministerstvem neměl nastat problém při užívání označení „Ukrajinská pravověrná řecko-katolická církev“, nicméně nevylučuje, že by Církev řeckokatolická mohla vznést nějaký nárok ve smyslu neužívání označení „Ukrajinská pravověrná řecko-katolická církev“. Mgr. Chytilová dále uvádí, že rešeršní zpráva byla provedena pouze jako podpora odhadu pravděpodobnosti zápisu označení „Ukrajinská pravověrná řecko-katolická církev“, přičemž konečné rozhodnutí o zápisné způsobilosti tohoto označení je na uvážení Úřadu průmyslového vlastnictví.

Ministerstvo k tomu v odůvodnění rozkladem napadeného rozhodnutí uvedlo, že „Rešeršní zpráva se však podrobně nezabývá detailním srovnáním všech aspektů označení „Církev řeckokatolická“ a „Ukrajinská pravověrná řecko-katolická církev“ a z toho plynoucích možností záměny těchto dvou subjektů průměrným spotřebitelem, a pouze reflektuje faktický stav prověření výskytu označení „Ukrajinská pravověrná řecko-katolická církev“ v databázích ochranných známek a rejstříku ministerstva. Oproti tomu znalecký posudek JUDr. Petra Přehnila, Ph.D. zohledňuje při srovnání a posouzení zaměnitelnosti těchto dvou označení například vizuální shodu, fonetickou shodu, sémantickou shodu, shodu z hlediska dominantních prvků či shodu z hlediska celkového dojmu na průměrného spotřebitele, a další aspekty. Dle názoru ministerstva tedy výstupem rešeršní zprávy není směřodonné posouzení zaměnitelnosti názvu, nýbrž pouze prověření výskytu označení „Ukrajinská pravověrná řecko-katolická církev“ v uvedených databázích a rejstřících a reflexe možného nároku Církve řeckokatolické na omezení UPŘKC v užívání tohoto označení.“

Ministerstvo na základě výše uvedeného dospělo k závěru, že název UPŘKC je v rozporu s § 4 odst. 4 zákona zaměnitelný s názvem jiné registrované církve a náboženské společnosti, a to Církve řeckokatolické.

V souvislosti se závěry znalců ohledně zaměnitelnosti názvu Ukrajinské pravověrné řecko-katolické církve a Církve řeckokatolické a v návaznosti na žádost Církve řeckokatolické ze dne 6. 3. 2012, č.j. MK 16019/12 POD, rozhodlo ministerstvo o přistoupení účastníka k řízení o registraci. Usnesením ze dne 12. 3. 2012, č.j. MK 16427/2012 OC, přistoupila k řízení Církve řeckokatolická podle ustanovení § 27 odst. 2 a § 76 správního řádu. Účastníky řízení jsou taktéž další dotčené osoby, pokud mohou být rozhodnutím přímo dotčeny ve svých právech nebo povinnostech. Církve řeckokatolická může být dotčena ve svých právech kvůli zaměnitelnosti názvu Ukrajinské pravověrné řecko-katolické církve s názvem Církve řeckokatolické.

V řízení ministerstvo dospělo rovněž k závěru, že bylo prokázáno, že skutečný počet osob hlásících se k Ukrajinské pravověrné řecko-katolické církvi činí celkem 307 osob, a je tak naplněn zákonný požadavek podle § 10 odst. 2 písm. c) zákona.

V souladu s § 14 odst. 1 písm. c) a odst. 2 zákona bylo dále ministerstvem posuzováno, zda činnost UPŘKC není v rozporu s jejím základním dokumentem a s podmínkami stanovenými zákonem a zda údaje v návrhu na registraci odpovídají skutečnému stavu věci.

Vzhledem k tomu, že k posouzení otázek především věrouky a organizace této církve bylo třeba odborných znalostí, které nemají úřední osoby a nebylo je možno ani opatřit u jiného správního orgánu, ustanovilo ministerstvo znalce, a to pana Mgr. Františka Fojtíka. Vzhledem k obtížnosti zkoumaného případu vyžadujícího zvláštního vědeckého posouzení a rovněž vzhledem k námitkám Církve řeckokatolické vůči posudku Mgr. Fojtíka byla zpracováním znaleckého posudku pověřena také Filozofická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě.

Základní dokument musí podle § 10 odst. 3 písm. f) zákona obsahovat organizační strukturu církve a náboženské společnosti. Základní dokument Ukrajinské pravověrné řecko-katolické církve popisuje organizační strukturu takto: „UPŘKC v době svého vzniku je biskupstvím a její součástí jsou sbory, archimandrie a monastýry. UPŘKC se může rozrůst v metropoli skládající se z několika biskupství (diecézí). Metropoli i jednotlivá biskupství ustanovuje Synod UPŘKC. Jednotliví biskupové jsou jmenováni Synodem UPŘKC a svěcení hlavou UPŘKC a dvěma dalšími biskupy, které k tomu pověřuje Synod UPŘKC. Sbory ustanovuje a ruší hlava UPŘKC anebo jednotliví biskupové diecézí, do kterých jsou dané sbory začleněny. Statutárním orgánem sboru je presbyter a ustanovuje ho za souhlasu rady sboru biskup diecéze, do které je sbor začleněn na neomezenou dobu. Rada sboru má 10 členů a je ustanovena věřícími daného sboru. Archimandrie a monastýry ustanovuje hlava UPŘKC, anebo jednotliví biskupové diecézí, do kterých jsou dané archimandrie a monastýry začleněny. Zrušení archimandrií a monastýrů se nepředpokládá. Jejich statutárním orgánem jsou představení, kteří jsou ustavováni a odvoláváni dle jejich vnitřních pravidel.“

Ministerstvo znalci Mgr. Fojtíkovi i znaleckému ústavu Filozofické fakulty Ostravské univerzity položilo stejnou otázku „Jaká je stávající organizační struktura církve? Odpovídá tato tvrzením uvedeným v základním dokumentu církve?“

Znalec Mgr. Fojtík na tuto otázku v posudku ze dne 31. 1. 2012 odpověděl takto: „V současné době UPŘKC fakticky žádnou strukturu nemá. ... Z porovnání praktického náboženského života s dokumenty církve je nepochybné, že stávající organizační struktura církve v realitě neodpovídá deklarované struktuře v Základním dokumentu, a to téměř v žádném ohledu.“

Dále znalec Mgr. Fojtík uvedl: „UPŘKC nemá v současné době žádnou hierarchickou strukturu. Jejím členem je jediný kněz, a to právě pan Stanislav Cigánek (otec Václav). ... V současné době UPŘKC fakticky žádnou strukturu nemá. ... V současné době však UPŘKC nemá žádného biskupa ani ustavené archimandrie či monastýry, ba dokonce ani jednotlivé sbory tak, jak je definuje sám Základní dokument. Dle Základního dokumentu jsou sbory ustanovovány hlavou UPŘKC (hlava není zatím zvolena) nebo jednotlivými biskupy (církve zatím žádné nemá) ... Vedení UPŘKC očekává, že deklarovanou strukturu bude uvádět v život po registraci církve. Z mého pohledu však bude toto „oživování“ struktury velmi obtížné. Jako příklad lze uvést ustavení statutárního orgánu, tzv. ordináře neboli hlavy církve. Podle Základního dokumentu je ordinář UPŘKC ustaven synodem (Základní dokument, čl. 4, odst. 8). Členy synodu však mohou být pouze biskupové a archimandrité (představení klášterů). UPŘKC však v současné době nemá žádného biskupa ani kláštery, takže není, kdo by tvořil synod. Bez synodu nelze ustanovit ordináře. Situaci komplikuje fakt, že biskupy jmenuje synod a jsou svěcení ordinářem a dvěma dalšími biskupy. Je tedy pravděpodobné, že UPŘKC bude ještě delší dobu fungovat v jakémisi organizačním provizoriu.“

Znalecký posudek Filosofické fakulty Ostravské univerzity ze dne 12. 10. 2012 na stejnou otázku odpověděl takto: „UPŘKC, tak jak v současné době funguje, nenaplnuje strukturu tak, jak je uváděna v Základním dokumentu. Ta je spíše přáním či projektem. Často jsem se taky v UPŘKC setkával s až naivním očekáváním toho, co bude, až bude dosaženo registrace. Tato skupina tedy z velké části žije výhledem do budoucna.“ K tomuto dále znalecký posudek Filosofické fakulty Ostravské univerzity uvedl: „Vzhledem k tomu, že struktura „církve“ se mi zdá spíše ve stadiu plánů než ustálené struktury, ptal jsem se dále: Kolik máte v současné době členů synodu? Kolik biskupů? Kolik představených monastýrů? Můj dojem mi potvrdil P. Cigánek svou odpovědí: „Část našich stanov, která se zmiňuje o monastýrech a biskupech, má formu projektu. Struktura zatím není ustanovena. Nemáme ani biskupa ani synod ani žádný monastýr. Ani hlava UPŘKC není zatím zvolena. Jménem církve jedná přípravný výbor, jak to umožňuje zákon o církvích.“

Ministerstvo k tomu v odůvodnění rozkladem napadeného rozhodnutí uvedlo, že „Z výše uvedeného tedy plyne, že struktura UPŘKC neodpovídá v mnoha směrech a do velké míry skutečnému stavu společnosti. Základní problém spatřuje ministerstvo zejména ve stávajícím uspořádání církve, které nejenže neodpovídalo údajům v základním dokumentu v době podání návrhu na registraci, ale za více než rok se deklarované struktury ani nepřiblížilo. UPŘKC nevyvíjí v tomto směru ani žádnou činnost, která by vedla k rozšíření základny duchovních v církvi, či zřízení řádových, klášterních či jim podobných institucí náležejících k UPŘKC. Taková činnost přitom v žádném případě není vázána na fakt registrace, neboť církev a náboženská společnost je společenstvím osob, které může, ale nemusí mít právní subjektivitu. Diskrepance mezi skutečným vnitřním uspořádáním UPŘKC a uspořádáním deklarovaným v základním dokumentu je přitom zásadní a dotýká se v podstatě všech v základním dokumentu uvedených orgánů, které jak bylo znaleckými posudky prokázáno ve skutečnosti neexistují. Zákon sice ve svém ust. § 10 odst. 5 umožňuje registraci církve a náboženské společnosti jejíž členové statutárního orgánu nejsou v době registrace ustavení, ze základního dokumentu UPŘKC je však zřejmé, že ještě delší dobu po případné registraci církve nebude možno ustanovit statutární orgán církve, neboť synod, který jej ustanovuje, mohou tvořit pouze biskupové a archimandrité. UPŘKC však v současné době nemá žádné biskupy ani kláštery a jejich představené, kteří by tuto funkci mohli plnit, přičemž není jasné, jak budou biskupové UPŘKC ustaveni. Existence církve v takovémto provizorním stadiu by tedy mohla být záležitostí nikoli

měsíců, nýbrž let. Stát přitom žádnou konkrétní vnitřní strukturu církvím a náboženským společnostem nevnučuje. To je autonomním rozhodnutím samotné církve a náboženské společnosti. Účelem základního dokumentu je pak pro účely registrace podat státu informaci o tom, jak církev a náboženská církev skutečně funguje. To se však v případě UPŘKC nestalo.“

Ministerstvo na základě výše uvedeného dospělo k závěru, že údaj v základním dokumentu UPŘKC v bodě podle § 10 odst. 3 písm. f) neodpovídá skutečnosti.

Ministerstvo při dalším posuzování návrhu vycházelo ze skutečnosti, že základní dokument musí podle § 10 odst. 3 písm. i) zákona obsahovat informaci o začlenění církve a náboženské společnosti do struktur církve a náboženské společnosti mimo území České republiky. Bod 9 Základního dokumentu Ukrajinské pravověrné řecko-katolické církve k tomuto uvádí: „V době svého vzniku UPŘKC není administrativně podřízena či začleněna do žádné církve/náboženské společnosti na území České republiky ani mimo ni. UPŘKC dále ve svém základním dokumentu uvádí, že „... UPŘKC je duchovně, ne však administrativně, spojena s „Ukrajinskou pravověrnou řecko-katolickou církví“ na Ukrajině, jejíž proces registrace probíhá paralelně s procesem registrace UPŘKC“; „V budoucnu, po registraci obou církví, je možná administrativní podřízenost UPŘKC Vrchnímu Arcibiskupovi „Ukrajinské pravověrné řecko-katolické církve“ na Ukrajině.“

Ministerstvo k tomu v odůvodnění rozkladem napadeného rozhodnutí uvedlo, že „Z výše uvedeného činnosti Ukrajinské pravověrné řeckokatolické církve na Ukrajině a Byzantského katolického patriarchátu, který tuto církev zaštiťuje, je zřejmé, že se jedná o církev a náboženskou společnost, jejíž činnost je v rozporu s principy lidskosti a snášenlivosti, a která podporuje omezování osobních, politických práv fyzických osob pro jejich smýšlení nebo náboženské vyznání a z těchto důvodů rozněcuje nenávist a nesnášenlivost (§ 5 zákona).“

Ministerstvo se zabývalo vzájemným vztahem UPŘKC a Ukrajinské pravověrné řeckokatolické církve na Ukrajině, resp. Byzantským katolickým patriarchátem, a došlo k závěru o vzájemném propojení těchto skupin. Ministerstvo dospělo k závěru, že „Existuje důvodné podezření, že UPŘKC bude v ideové i organizační rovině Ukrajinskou pravověrnou řeckokatolickou církví na Ukrajině, resp. Byzantským katolickým patriarchátem, silně ovlivňována.“ a dále, že „Základní dokument UPŘKC tak v rozporu s § 10 odst. 3 písm. i) zákona neuvádí skutečnou povahu vztahu UPŘKC k Ukrajinské pravověrné řeckokatolické církvi na Ukrajině a zejména Byzantskému katolickému patriarchátu, který pravověrné katolické církve sdružuje. Ukrajinská pravověrná řeckokatolická církev na Ukrajině a Byzantský katolický patriarchát přitom představují konfliktní společenství s negativním postojem k etablovaným církvím na území České republiky, Ukrajiny a jiných zemí, k východním naukám a dalším smýšlením (gender ideologie, svobodní zednáři) a rozněcuje z těchto důvodů nenávist a nesnášenlivost k těmto skupinám (viz § 5 zákona).“

Na základě posouzení výše uvedeného ministerstvo vydalo rozkladem napadené rozhodnutí č.j. MK 76293/2012 OC ze dne 30. 11. 2012, kterým zamítlo registraci UPŘKC.

Rozhodnutí bylo navrhovatelé doručeno dne 7. 12. 2012, který jej napadl rozkladem ze dne 11. 12. 2012 podaným v zákonné lhůtě dne 12. 12. 2012, jímž se domáhá změny napadeného rozhodnutí tak, že se vyhovuje jeho návrhu a UPŘKC se registruje. Rozklad je odůvodněn takto:

„MK uvádí hlavní dva důvody odmítnutí registrace, mimo jiné už vyvrácené znaleckými posudky, a to: 1) údajné nebezpečí změny názvu, 2) údajné napojení na zahraniční centrum.“

Ad 1) údajné nebezpečí záměny názvu: MK, navzdory posudku odborníka z Ostravské univerzity i celosvětové praxi, tvrdí, že název Ukrajinská pravověrná řecko - katolická církev je zaměnitelný s názvem Církve řeckokatolické v ČR. Bojkotuje odlišnost skrze dvě slova, a to „Ukrajinská“ a „pravověrná“. Proti tvrzení na str. 6 rozhodnutí: „Účastníky řízení jsou taktéž další dotčené osoby, pokud mohou být rozhodnutím přímo dotčeny ve svých právech nebo povinnostech. Církve řeckokatolická může být dotčena ve svých právech kvůli zaměnitelnosti názvu...“ Z dikce Správního řádu je jednoznačné, že se tu mluví o přímém dotčení práv třetí osoby. Zaregistrováním UPŘKC Církvi řeckokatolické nezanikne ani se neomezí žádné její právo. Proti tvrzení na str. 5 rozhodnutí: „UPŘKC ... není podřízena papeži, tudíž ji nelze označit za církev, která je společenstvím s římským biskupem. Tím se vymyká obecně chápanému významu pojmu „řeckokatolická církev“. Ministerstvo zde překračuje své kompetence, neboť se staví do role rozhodčího mezi věroukami dvou církví (v náš neprospěch). UPŘKC totiž vyznává papežský primát, je však přesvědčena, že papežský stolec (úřad) je v současnosti neobsazený (sedes vacantis), a proto se také jurisdikčně nepodřizuje cizí zahraniční struktuře - současnému Vatikánu. Znalecký posudek ze dne 12. 10. 2012 přitom uvádí, že UPŘKC nelze upřít právo, aby se i ve svém názvu hlásila k řeckokatolické tradici.

Proti výroku na str. 6 rozhodnutí „Název UPŘKC je tak v rozporu s § 4 odst. 4 zákona zaměnitelný s názvem jiné registrované církve a náboženské společnosti a to Církve řeckokatolické.“ A proti výroku na str. 5 rozhodnutí: „Ani slovo „pravověrná“ i názvu pak nemůže dostatečnou odlišnost zajistit.“ Důkazem, že tomu tak není, je rovněž tento znalecký posudek vypracovaný na žádost MK OC ke dni 12. 10. 2012: „sebevědomá charakteristika - „pravověrná“ - kterou si dala tato náboženská společnost do svého názvu, je natolik typická a výrazná, že tuto skupinu viditelně odlišuje od všech jiných příbuzných registrovaných církví“ (str. 12) ... „UPŘKC se dostatečně odlišuje výrazným přívlastkem „pravověrná“ a nelze jí upřít právo se i ve svém názvu hlásit k východní řeckokatolické tradici“. (str. 14) Tento znalecký závěr nebyl nikdy vyvrácen.

Ad 2) údajné napojení na zahraniční centrum: Proti výroku na str. 16 rozhodnutí: „Základní dokument UPŘKC tak v rozporu s §10 odst. 3 písm. i) zákona neuvádí skutečnou povahu vztahu UPŘKC k Ukrajinské pravověrné řecko katolické církvi na Ukrajině...“ a proti výroku na str. 20 rozhodnutí došlo v rozporu § 10 odst. 3 písm. i) zákona k zatajení skutečné povahy vztahu UPŘKC k Ukrajinské pravověrné řeckokatolické církvi na Ukrajině a zejména Byzantského katolického patriarchátu, který pravověrné katolické církve sdružuje.“ Vyjádření MK, že Byzantský katolický patriarchát (BKP) sdružuje pravověrné katolické církve, je lež a demagogie. Byzantský katolický patriarchát na svých stránkách nikde neuveřejnil, že by nějaká konkrétní církev ze světových pravověrných církví (lefebvristé, sedesvacantisté, Pravověrná církev Mexika, Pravověrná katolická církev Kolumbie ...) byla jemu jurisdikčně či jinak podřízena. Tyto církve jsou plně samostatné.

Z vyjádření MK není vůbec zřejmé, co vlastně měla UPŘKC zamlčet o svých vztazích s UP HKC a BKP a co měla uvést! Žádná podřízenost či závislost UPŘKC v ČR na UP HKC a na BKP na Ukrajině - jak to MK naznačuje - neexistuje. Ani kněz Václav S. Cigánek, ani nikdo z přípravného výboru, ani církve jako celek, ani žádná její složka nevyzvala Byzantský katolický patriarchát na Ukrajině za sobě nadřazenou instituci a nepodřídila se mu. Žádné dokumenty o podřízenosti proto neexistují a nemohl je tedy ani nikdo předložit či zatajit. Jakékoli snahy dokázat podřízenost UPŘKC v ČR Byzantskému patriarchátu jsou pouhé teorie, které nemají s realitou nic společného. Neexistuje tedy církevní právní ani jiný mechanismus, podle něhož by

postoje BKP měly být automaticky postoji UPŘKC v ČR. Proto nerozumíme, proč jsou v rozhodnutí uvedeny celé pasáže dopisů Byzantského katolického patriarchátu, k němuž UPŘKC jurisdikčně nepatří. Ani jestliže vyznáváme tytéž křesťanské pravdy, neznamená to, že jsme jednou církví a že máme totožné postoje ke všem společenským otázkám. Také mnohé protestantské i pravoslavné církve mají prakticky stejné věrovyznání a nikdo proto netvrdí, že jsou nutně jednou církví.

Odmítnutí naší registrace je nelogické, neboť MK v ČR zaregistrovalo dokonce náboženskou organizaci Svědků Jehova, kteří odmítají i v nebezpečí života přijmout transfuzi krve. MK rovněž zaregistrovalo náboženské organizace s velmi pochybným buddhistickým pozadím. MK v ČR dále zaregistrovalo Ústředí muslimských obcí. Tím, že toto Ústředí vyznává islám, může být silně podezřelé z napojení na mezinárodní teroristické organizace vyznávající totéž náboženství, které mají na svědomí množství lidských životů při teroristických útocích v celém světě. Co se týče homosexuality, ta je v některých islámských státech trestána smrtí. Pro MK však islámské věrovyznání nebylo překážkou k zaregistrování Ústředí muslimských obcí. Ptáme se: Jak bylo dokázáno, že tato obec muslimů v ČR nevyznává určité části Koránu, jako například „svatou válku“, povinnost zabíjení jinověrců, trest smrti za homosexuální aktivity a za cizoložství, tak jak je to praktikováno muslimskými skupinami a státy ve světě? Něco takového MK dokázat nemůže a přesto muslimské ústředí v ČR zaregistrovalo. MK se v tomto případě velkoryse spokojilo s prostým prohlášením, že muslimské ústředí v ČR se od těchto praktik, odporujících českému právu, distancuje.

UPŘKC v ČR je autonomní, tedy není na nikom závislá. Byzantský katolický patriarchát vyhlásil, že zaštiťuje duchovní autoritou všechny pravověrné křesťany po celém světě, kteří vyznávají pravdy křesťanské víry bez současných herezí. Toto vyjádření BKP, týkající se pouze duchovní oblasti a navíc, zveřejněné jen jako nabídka pouze ze strany Patriarchátu, ministerstvo vysvětluje jako jurisdikční závislost UPŘKC na BKP, což je velký omyl. Z tohoto omylu MK vyvozuje absurdní závěr, že UPŘKC nese plnou zodpovědnost za všechny postoje a vyjádření Patriarchátu, a proto nemůže být v ČR zaregistrována.

Doplněk, týkající se vnitřních předpisů církve a věrouky: Proti výroku na str. 10 rozhodnutí: „Ministerstvo tudíž shledalo, že údaj v základním dokumentu UPŘKC v bodě podle 10 odstavce 3 písm. f) neodpovídá skutečnosti.“ Jak už bylo ministerstvu naší církvi oznámeno, církevní úřady jmenované v tomto bodě základního dokumentu UPŘKC v církevně právním smyslu, tedy podle vnitřních předpisů církve, existují. Jejich existence je důsledkem pevné věrouky UPŘKC, zejména nauky o svátostech, která je v základním dokumentu stručně uvedena.

Proti tvrzení na str. 15 rozhodnutí: „...jednotlivé věřící v rámci UPŘKC sdružuje spíše negativní postoj k oficiální nauce římskokatolické a řeckokatolické církve, než oficiální věrouka UPŘKC, která svou povahou není konzistentní a doposud se neustále mění a vymezuje.“ Věřouka UPŘKC se nijak nemění. Změny v základním dokumentu a úvahy o změně názvu nemají nic společného s věroukou.

Odmítnutí registrace UPŘKC, která není jurisdikčně ani jinak závislá na žádné místní či zahraniční náboženské organizaci, je projevem diskriminace. UPŘKC je naprosto samostatná po všech stránkách a umělé připsování závislosti na Byzantském katolickém patriarchátu je ze strany MK hrubou manipulací. Cílem je prosadit inkviziční program řeckokatolického exarchátu v ČR, který v UPŘKC vidí nevídanou konkurenci. Tento postoj připomíná období komunistické totality, rakouskouherský princip „trůn a oltář“ a katolickou inkvizici s tragickým upálením m. Jana Husa a období temna. Řeckokatolický exarchát je ve střetu zájmů s českými zákony a

MK toto akceptuje a zaštiťuje, a dokonce se stává jeho nástrojem. Na český stát tak vrhá plagu ztráty demokracie a zavedení totalitarismu a neoinkvizice. Zákonodárství ČR respektuje mezinárodní charty, týkající se svobody svědomí a náboženského vyznání. Věříme, že po tomto odvolání MK změní svůj nezákonný, diskriminační postoj a bude se řídit ne zájmy Řeckokatolického exarchátu, ale českými zákony.“

V souladu s § 152 správního řádu bylo přezkoumáno rozkladem napadené rozhodnutí Ministerstva kultury č.j. MK 76293/2012 OC ze dne 30. 11. 2012, jakož i řízení, které rozhodnutí předcházelo, a to zejména s přihlédnutím k námitkám v rozkladu uvedeným.

Shledala jsem, že návrh na registraci byl rozkladem napadeným rozhodnutím zamítnut ze tří zákonných důvodů. Dospěla jsem k závěru, že naplnění žádného z těchto důvodů nebylo dostatečně odůvodněno ve smyslu § 68 odst. 3 správního řádu a tudíž je rozkladem napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné. Tento závěr o nedostatečném odůvodnění vyplývá z následujících skutečností:

Dle ministerstva nebyl splněn požadavek ust. § 4 odst. 4 zákona, podle kterého církev a náboženská společnost nesmí používat název, který by ji mohl činit zaměnitelnou s registrovanou církví a náboženskou společností nebo jinou právnickou osobou, a požadavek stanovený v § 10 odst. 3 písm. a) zákona č. 3/2002 Sb., podle kterého základní dokument obsahuje název církve a náboženské společnosti, který se musí lišit od názvu právnické osoby, která již působí na území České republiky nebo která již o registraci požádala.

Ohledně tohoto bodu jsem dospěla k závěru, že v řízení nebyla dostatečně prokázána zaměnitelnost názvu „Ukrajinská pravověrná řecko-katolická církev“ s názvem stávající registrované církve, jejíž název je „Církev řeckokatolická“, neboť navíc obsahuje přívlastky „ukrajinská“ a „pravověrná“ a dále spojník mezi slovy „řecko“ a „katolická“. Výše uvedené ustanovení zákona přitom nebrání, aby byl název totožný nebo zaměnitelný s názvem církve působící v zahraničí, kterou je na Ukrajině působící (avšak dosud neregistrovaná) „Ukrajinská pravověrná řeckokatolická církev“, jejíž název se odlišuje pouze absencí spojníku ve slově „řeckokatolická“.

V této souvislosti podotýkám, že v ČR již existuje více registrovaných evangelických církví, které se svými názvy odlišují v obdobné míře jako právě UPŘKC ve vztahu k Církvi řeckokatolické. V tomto směru považuji za nedostatečně průkazné úvahy Ministerstva kultury o tom, že v praxi se jedná o dva subjekty, které spolu „soutěží“ o v podstatě totožnou skupinu lidí (věřících), když vychází z posudku Mgr. Františka Fojtíka, který uvádí, že věřící například z řad Ukrajinců si snadno mohou zaměnit UPŘKC s oficiální Církvi řeckokatolickou. Dodávám, že obdobná zaměnitelnost by pak mohla nastat například při srovnání názvů následujících již registrovaných církví: Slezská církev evangelická augsburského vyznání a Evangelická církev augsburského vyznání v České republice, dále Českobratrská církev evangelická a Církev bratrská a Jednota bratrská a konečně Pravoslavná církev v českých zemích a Ruská pravoslavná církev. V souvislosti s tím, že již byly registrovány církve s podobnými názvy, pak konstatuji, že dle § 2 odst. 4 správního řádu musí správní orgán dbát na to, aby při rozhodování skutkové shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodně rozdíly. Nedostatečné odůvodnění rozkladem napadeného rozhodnutí však vzbuzuje závažné pochybnosti, zda byla tato zákonná povinnost Ministerstvem kultury v tomto případě dodržena.

Dle ministerstva byla v rozporu s § 10 odst. 3 písm. i) zákona č. 3/2002 Sb. v základním dokumentu UPŘKC zatajena skutečná povaha vztahu UPŘKC k Ukrajinské pravověrné

řeckokatolické církvi na Ukrajině a zejména k Byzantskému katolickému patriarchátu, který pravověrně katolické církve sdružuje, když bylo ze strany UPŘKC zatajeno začlenění UPŘKC do struktur církve a náboženské společnosti mimo území České republiky.

K tomuto uvádím, že z vyjádření UPŘKC a představitelů Ukrajinské pravověrné řeckokatolické církve na Ukrajině a Byzantského katolického patriarchátu, které byly v tomto řízení doloženy, vyplývá jejich vzájemná propojenost, avšak pouze v rovině ideové (názorové) spřízněnosti a úzkých vzájemných osobních vazeb a styků jednotlivých představitelů obou církví, nikoliv že prokazatelně existuje konkrétní formální organizační propojení těchto církví. Mám tak za to, že existence organizačního začlenění UPŘKC do struktur církve a náboženské společnosti mimo území České republiky nebylo v tomto řízení řádně prokázáno konkrétními důkazy a že v tomto směru je odůvodnění rozkladem napadeného rozhodnutí nedostatečné.

Dle ministerstva neodpovídá skutečnosti údaj uvedený v základním dokumentu UPŘKC v bodě podle § 10 odst. 3 písm. f) zákona ohledně organizační struktury UPŘKC.

K tomu uvádím, že návrh v této souvislosti v rámci řízení konstatoval, že „Část našich stanov, která se zmiňuje o monastýrech a biskupech, má formu projektu. Struktura zatím není ustanovena. Nemáme ani biskupa ani synod ani žádný monastýr. Ani hlava UPŘKC není zatím zvolena. Jménem církve jedná přípravný výbor, jak to umožňuje zákon o církvích.“ Mám za to, že s ohledem na skutečnost, že UPŘKC je v procesu vzniku, je logické, že její plánovaná organizační struktura bude v praxi teprve vznikat. Z ustanovení § 10 odst. 3 písm. f) zákona přitom nevyplývá, že musí celá organizační struktura v základním dokumentu vznikající církve v praxi již existovat. Naopak v § 10 odst. 5 zákona je stanoveno, že pokud v době podání návrhu na registraci církve a náboženské společnosti nejsou členové orgánu podle § 10 odst. 3 písm. d) zákona ustaveni, oznámí jejich osobní údaje podle § 10 odst. 3 písm. e) zákona církev a náboženská společnost do 10 dnů od jejich ustavení. Z tohoto ustanovení vyplývá, že členové orgánů nemusí být jmenováni s tím, že je pak pouze nutno v zákonné lhůtě oznámit ministerstvu jejich pozdější ustavení do těchto orgánů. Rovněž v § 10 odst. 3 písm. f) zákona je stanoveno, že v základním dokumentu je třeba uvést výčet všech typů právnických osob, které budou navrhovány k evidenci v souladu s tímto zákonem podle § 15a odst. 1. Z toho plyne, že v základním dokumentu je nutno uvést např. monastýry, a to i v případě, že dosud nebyly zřízeny, ale je do budoucna plánováno, že budou založeny a navrženy ministerstvu k evidenci dle § 15a odst. 1 zákona.

Zdůrazňuji však, že ministerstvo by se mělo blíže zabývat zkoumáním té skutečnosti, zda základní dokument obsahuje funkční procesní mechanismy pro jmenování a ustavování osob do orgánů církve a v případě, že tyto mechanismy absentují či jsou nefunkční (nerealizovatelné), tak navrhovatele náležitě poučit tak, aby toto mohlo být do základního dokumentu doplněno, neboť jinak nebude církev životaschopná. Zjednodušeně řečeno: pokud jsou např. hierarchicky nižší orgány ustavovány či voleny hierarchicky vyššími orgány, pak je třeba dořešit, kdo bude ustavovat či volit tyto hierarchicky vyšší orgány.

Dotávám, že vzhledem k aktuálnímu znění základního dokumentu se jeví jako nepodložené obavy ministerstva, že by mohly být např. chybějící členové orgánů církve dosazení duchovními z Ukrajiny (např. z Ukrajinské pravověrné řeckokatolické církve na Ukrajině nebo z Byzantského katolického patriarchátu), neboť základní dokument UPŘKC neobsahuje žádná procesní ustanovení, která by toto umožňovala.

Na základě výše uvedeného jsem proto podle ustanovení § 152 odst. 4 a § 90 odst. 1 písm. b) správního řádu rozhodla o zrušení rozkladem napadeného rozhodnutí a vrácení věci Ministerstvu kultury k novému projednání, a to za účelem jednoznačného prokázání nebo vyvrácení existence zákonných důvodů pro zamítnutí registrace UPŘKC a následně k novému rozhodnutí, které bude dostatečně odůvodněno ve smyslu § 68 odst. 3 správního řádu.

Především s ohledem na nutnost zachování zásady dvouinstančnosti správního řízení není možno provést toto nové dokazování v rámci řízení o rozkladu, neboť navrhovatel by již neměl možnost podat řádný opravný prostředek proti druhoinstančnímu rozhodnutí, které by vycházelo z nově zjištěných a vyhodnocených skutečností.

Výše uvedenými právními názory vyslovenými ve smyslu § 90 odst. 1 písm. b) správního řádu bude Ministerstvo kultury vázáno při novém projednání věci.

K projednání podaného rozkladu byla svolána ustavená rozkladová komise, která věc komplexně posoudila a na základě výše uvedeného mně navrhla rozhodnout tak, jak je uvedeno ve výroku.

Poučení:

Toto rozhodnutí je podle § 91 odst. 1 a § 152 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, konečné a n e l z e se proti němu dále odvolat.

Mgr. Alena Hanáková, v. r.
ministryně kultury

Za správnost vyhotovení:
JUDr. Petr Strupek

Vlasta Jeničková,

Církev řeckokatolická, Haštalské náměstí 789/4, 110 00 Praha 1

Na vědomí obdržel: Ministerstvo kultury, OC, zde